

Brüsszel, 2016.11.30.
COM(2016) 950 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

Európai védelmi cselekvési terv

1. Bevezetés

Az Unió helyzetéről szóló 2016. évi beszédében¹ Jean-Claude Juncker elnök kiemelte, hogy olyan Európára van szükség, amely védelmet nyújt, eszközöket ad polgárai kezébe és garantálja a biztonságot. Ha nagyobb felelősséget akarunk vállalni biztonságukért, nekünk, európaiaknak be kell ruháznunk az alapvető védelmi képességek fejlesztésébe, hogy a külső fenyegetésekkel szemben legyen erőnk az elrettentésre, a válaszadásra és a védekezésre. A biztonsági és a védelem területén több szolidaritást² szorgalmazó hangokra válaszul az Európai Uniónak bizonyítania kell, hogy képes mind katonai biztonságot (hard security), mind nem katonai biztonságot (soft security) nyújtani. Ezt a prioritást nemrégiben a pozsonyi ütemterv³, az Európai Parlament⁴ és az Európai Unió Tanácsa⁵ is előtérbe helyezte.

Az erősebb európai védelemhez elengedhetetlen, hogy a tagállamok közösen szerezzék be, fejlesszék és tartsák fenn a szárazföldi, légi, világűrbeli és tengeri képességek teljes spektrumát. Az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája⁶ (a továbbiakban: globális stratégia) több olyan védelmi képességbeli prioritási területet jelöl meg, amelybe Európának be kell ruháznia, és amely vonatkozásában együttműködésen alapuló megközelítéseket kell kidolgoznia: hírszerzés, megfigyelés és felderítés, távirányítású légitűrszerek, műholdas kommunikáció, autonóm űrtevékenységek és állandó Föld-megfigyelés; kiemelkedő színvonalú katonai képességek, ideértve a stratégiai támogató eszközöket is, valamint a kiberbiztonság és a tengerbiztonság szavatolásához szükséges képességek.

Az európai védelmi piac széttagolt, ráadásul nem kellő mértékű az iparági együttműködés. A közpénzek hatékonyabb felhasználása és az erősebb ipar megteremtése az egységes védelmi piac megszilárdításával, az átfedések megszüntetésével és az európai védelmi ipar versenyképességének fokozásával érhető el.

A védelmi képességekbe való beruházás szükségessége

Az említett képességbeli prioritások megvalósításához Európának meg kell teremtenie a szorosabb védelmi együttműködés feltételeit, hogy maximalizálható legyen a termelés, illetve a védelmi kiadások hatékonysága. Emellett erős, versenyképes és innovatív védelmi ipart kell kiépíteni, ami a tágabb értelemben vett gazdaságra is jótékony hatással lesz: a védelmi ágazatba történő beruházásoknak jelentős gazdasági multiplikátorhatásuk

¹ Az Unió helyzete 2016-ban: „Építsünk egy jobb Európát – amely védelmet nyújt, eszközöket ad polgárai kezébe és garantálja a biztonságot”, 2016. szeptember 14.

² A Külügyek Tanácsa 2016. november 14-én arra a megállapításra jutott, hogy meg kell vizsgálni az inkluzív állandó strukturált együttműködésben rejlő lehetőségeket. 2014. júliusi politikai iránymutatásában Juncker elnök szorgalmazta egy ilyen kezdeményezés végrehajtását. Így nyilatkozott: „még a legerősebb puha hatalom sem létezhet hosszú távon legalább némi integrált védelmi kapacitás nélkül. A Lisszaboni Szerződés lehetőséget biztosít azon tagállamok számára, amelyek védelmi kapacitásaikat egyesíteni kívánják egyfajta állandó strukturált együttműködés formájában, hogy ezt megtehessek.”

³ A 27 állam-, illetve kormányfő 2016. szeptember 16-i ülésén az Európai Tanács elnöke, a Tanács elnöksége és az Európai bizottság elnöke által javasolt munkaprogram,

<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap>

⁴ Az Európai Parlamentnek „Az Európai Védelmi Unió” című (2016/2052(INI)), 2016. november 22-én elfogadott jelentése.

⁵ A Külügyek Tanácsának következtetései, 2016. november 14.

⁶ Lásd: <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

lesz a spin-off vállalkozások létrehozása, a más ágazatok felé történő technológiaátadás és a munkahelyteremtés tekintetében⁷.

A Tanács kérésének megfelelően⁸ ez az európai védelmi cselekvési terv hozzájárul ahhoz, hogy az európai védelmi ipar képes legyen kiszolgálni Európa jelenlegi és jövőbeli biztonsági igényeit, és e tekintetben a partnerekkel való együttműködési képesség javításával az Unió stratégiai autonómiáját is növeli. Ez a cselekvési terv szorosan kapcsolódik az Unió globális stratégiájának részét képező, a biztonságra és védelemre vonatkozó végrehajtási tervhez – amely ambiciózusabb célokat tűz ki az Unió számára és feltérképezi az ehhez szükséges intézkedéseket –, valamint az Európai Tanács elnöke, a Bizottság elnöke és a NATO főtitkára által aláírt EU–NATO együttes nyilatkozathoz⁹. Az európai védelmi cselekvési terv keretében javasolt intézkedések nyomán várhatóan megerősödnek az Európai Unió védelmi képességei, ezáltal pedig a NATO is erősebbé válik.

A Tanács üdvözölte a biztonságra és védelemre vonatkozó végrehajtási tervet, és megállapította azokat a kiemelt fontosságú területeket, amelyekbe Európának kellőképpen be kell ruháznia, és amelyek vonatkozásában együttműködésen alapuló megközelítéseket kell kidolgoznia¹⁰. A Tanács arra ösztönözte a Bizottságot, hogy támogassa a tagállamokat az azonosított képességbeli prioritások végrehajtásában. Az ebben a cselekvési tervben kidolgozott intézkedések révén a Bizottság elkötelezetten támogatja a védelmi képességek fejlesztésének teljes ciklusát, kezdve a kutatás-fejlesztéstől egészen a képességek megvalósításáig.

Az európai védelem előtt álló kihívások

A tagállamokat együttvéve Európa rendelkezik a világon a második legnagyobb katonai költségvetéssel. Még mindig elmarad azonban az Egyesült Államok mögött, ráadásul az átfedések, az interoperabilitás hiánya és a technológiai hiányosságok miatt nem használja fel hatékonyan forrásait. Ezenfelül Európában az utóbbi években egyre csökkentek a védelmi kiadások, miközben a globális szereplők (Kína, Oroszország és Szaúd-Arábia) soha nem látott mértékben fejlesztették védelmi ágazatukat. Hosszú távú védelmi beruházások nélkül fennáll annak a kockázata, hogy az európai védelmi ágazatban nem jönnek létre azok a technológiai képességek, amelyek nélkülözhetetlenek a következő generációs kritikus védelmi képességek kiépítéséhez. Ez végső soron hatással lesz az Unió stratégiai autonómiájára, illetve azon képességére, hogy ellássa biztonságfenntartó szerepét.

A védelmi ágazat nemcsak Európa biztonsága szempontjából stratégiai fontosságú. Éves forgalma 100 milliárd EUR, és – közvetve vagy közvetlenül – 1,4 millió magasan képzett embernek biztosít munkát¹¹ Európában, ami az Európai gazdaság jelentős tényezőjévé avatja.

⁷ A becslések szerint minden egyes, védelmi célra elköltött euró 1,6-szeres megtérülést eredményez különösen a magas szintű képzettséget igénylő ágazatokban, amilyen például a kutatás, a technológia és az export (lásd: Europe Economics, „The Economic Case for Investing in Europe's Defence Industry”, 2013).

⁸ A Külügyek Tanácsának következtetése, 2016. október 17.

⁹ Aláírva 2016 júliusában Varsóban.

¹⁰ Az Európai Tanács által 2013-ban üdvözölt, valamint a 2014. évi képességfejlesztési tervben és a kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiában foglalt védelmi képességbeli prioritások alapján. A Külügyek Tanácsának következtetése, 2016. november 14.

¹¹ Az Aerospace and Defence Industry Association (ASD) adatai szerint.

A védelmi ipar a képességfejlesztési programok kormányok általi elindításától, illetve általában a közkiadások mértékétől és a védelmi célú beruházásoktól függ. A katonai felszerelések végfelhasználóiként a kormányok határozzák meg a követelményeket, valamint ajánlatkérő szervként, szabályozó hatóságként és gyakran exporttámogatóként lépnek fel. Ezenkívül a védelmi rendszerek fejlesztése hosszú távon folyik és nagy kockázatokkal jár, mivel a termékfejlesztés során változhatnak az operatív igények. Ez annyit jelent, hogy a védelmi ipari vállalatok csak akkor ruháznak be katonai technológiákba, ha a hatóságok kötelezettséget vállalnak e technológiák megvásárlására.

Az utóbbi évtizedben számos tagállam megvágta védelmi költségvetését. 2005 és 2015 között az EU-27¹² védelmi kiadásai közel 11 %-kal összesen 200 milliárd EUR-ra csökkentek. A katonai kiadások GDP-hez viszonyított aránya is zsugorodott: 2015-ben 1,4 %-ot tett ki, amely az eddigi legalacsonyabb érték. Reálértékben számolva a védelmi költségvetések az utóbbi évtizedben évi 2 milliárd EUR-val csökkentek.¹³ A 28 tagállam közül ma csupán 4 éri el a 2014. évi walesi csúcson kitűzött NATO kiadási célt, vagyis a GDP 2 %-át. Észtország, Görögország, Lengyelország és az Egyesült Királyság.

Összehasonlításként az Egyesült Államok 2015-ben az uniós tagállamok összes kiadásának több mint kétszeresét fordította védelmi célokra. Kína az utóbbi évtizedben 150 %-kal növelte katonai költségvetését. Oroszország 2015-ben GDP-je 5,4 %-át fordította védelemre.¹⁴

Noha az utóbbi két évben mutatkoztak a tendencia megfordulására utaló jelek, a beruházások hiánya – a fővállalkozóktól a beszállítókig – káros hatással volt az európai védelmi iparra. Elmondható, hogy általában nem adódtak lehetőségek új, nagyléptékű védelmi projektek megvalósítására, az együttműködésen alapuló európai programok hiányát is beleértve.¹⁵

A zsugorodó védelmi költségvetések tendenciáját ráadásul súlyosbítja, hogy e költségvetések felhasználása nem hatékonyan történik. Az európai piacok szétaprózottsága a képességek, szervezetek és kiadások szükségtelen többszörözéséhez vezet.¹⁶ A védelmi kiadások többsége nemzeti közbeszerzések keretében merült fel, míg az együttműködésen alapuló eszközbeszerzések a 2014-es összes eszközbeszerzés csupán 22 %-át tették ki.¹⁷

Az uniós szintű verseny és a fokozott együttműködés – az európai védelmi ipar hatékonyságát és innovatív kapacitását fejleszteni hivatott két eszköz – még mindig nem elég erőteljes. A védelmi költségvetések Európa-szerte tapasztalható csökkenése nem járt több együttműködéssel, éppen ellenkezőleg. Ma kevesebb együttműködési program van, mint 20 évvel ezelőtt.

¹² Az Európai Védelmi Ügynökségben (EDA) részt vevő tagállamok.

¹³ Az EDA 2014-re, valamint a 2015. és 2016. június 7. közötti időszakra vonatkozó védelmi adatai. A bekezdésben szereplő többi számadat ebből a forrásból származik.

¹⁴ SIPRI Military Expenditure database 2014, Military Database 2015, International Institute for Security Studies.

¹⁵ A magas szintű szakértői csoport jelentése a védelmi célú európai kutatásról, az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézete, 2016. február.

¹⁶ Például az EU-ban 154 fegyverrendszer-típus létezik, míg az USA-ban csak 27 (EU-US Defence Data 2011, Európai Védelmi Ügynökség).

¹⁷ Az EDA-tagállamokra vonatkozóan. Lásd az EDA 2014-re, valamint a 2015. és 2016. június 7. közötti időszakra vonatkozó védelmi adatait.

Hozzáadott érték az Európai Unió számára

A védelmi beruházások fenntartására és a képességfejlesztési programok indítására vonatkozó döntések meghozatala továbbra is a tagállamok hatásköre és felelőssége. Az uniós eszközöknek és szakpolitikáknak a szerződések adta kereteken belül történő mozgósítása nem válthatja ki a tagállamok alacsony mértékű védelmi beruházásait. A Bizottság azonban elkötelezett amellett, hogy kiegészítse, megsokszorozza és konszolidálja a tagállamok együttműködési erőfeszítéseit a védelmi képességek fejlesztése terén annak érdekében, hogy Európa reagálni tudjon a biztonsági kihívásokra, az európai védelmi ipar pedig támogatásban részesüljön.¹⁸

Az Unió szakpolitikái és eszközei hozzáadott értéket képviselhetnek különösen a következők révén: i. a védelmi ipar versenyképességének és működésének javítása az egységes piacon; ii. a védelmi együttműködés további serkentése pozitív ösztönzőkkel, valamint olyan projektek előtérbe helyezése, amelyeket a tagállamok önmaguk nem tudnak végrehajtani; iii. a szükségtelen átfedések csökkentése és ezáltal a közpénzek hatékonyabb felhasználásának előmozdítása a költségvetési megszorítások idején.

A Bizottság már dolgozott ki stratégiákat az európai védelmi ipar versenyképességének támogatására és az integráltabb európai védelmi piac létrehozására. 2009-ben két védelmi tárgyú irányelv¹⁹ is hozzájárult az európai védelmi piac fokozatos kialakulásához. 2013-ban a Bizottság a piac megnyitását és az iparág támogatását célzó intézkedéscsomagot terjesztett elő: a Bizottság összeállította azon cselekvések jegyzékét²⁰, amelyek még inkább megerősítik az egységes védelmi piacot és előmozdítják a versenyképesebb védelmi ipart.

A Bizottság most első alkalommal terjeszt elő egy olyan európai védelmi cselekvési tervet, amely a képességekben mutatkozó igényekre összpontosít és támogatja az európai védelmi ipart. E cselekvési tervnek három fő pillére van, amelyek – a technológiákra és a termékekre összpontosítva – különféle, de egymást kiegészítő igényeket szolgálnak ki a képességfejlesztési ciklus egészében:

- az Európai Védelmi Alap létrehozása;
- a védelmi ellátási láncokba való beruházás ösztönzése; és
- az egységes védelmi piac megerősítése.

Ezen túlmenően a Bizottság – amennyiben lehetséges – előmozdítja a polgári-katonai szinergiákat az uniós szakpolitikákban.

¹⁸ „Az európai fellépés hiányából fakadó költségek a közös biztonság- és védelempolitikában” című 2013-as tanulmányában az Európai Parlament úgy ítéli meg, hogy „a védelem területén az európai szintű cselekvés hiányából fakadó költségek a vélekedések szerint legfeljebb 130 milliárd EUR-ra, de – konzervatívabb számítások szerint is – legalább 26 milliárd EUR-ra rúgnak.” Fontos megemlíteni, hogy az évi 26 milliárd EUR 15 uniós tagállam (Belgium, Bulgária, Horvátország, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Görögország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Portugália, Románia, Szlovákia és Szlovénia) összesített védelmi költségvetésének felel meg.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/43/EK irányelve a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről (HL L 146., 2009.6.10., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2009/81/EK irányelve a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaitélt szerződések odaitélési eljárásainak összehangolásáról (HL L 216., 2009.8.20., 76. o.).

²⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Úton egy versenyképesebb és hatékonyabb védelmi és biztonsági ágazat felé”, COM(2013) 542 final.

Az ebben a cselekvési tervben bejelentett kezdeményezések megvalósulását számos érintett területen segíteni fogja az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) által különösen a képességfejlesztési terv²¹, a kutatási és technológiai prioritások és a kulcsfontosságú stratégiai tevékenységek²² összefüggésében végzett tevékenység.

2. Az Európai Védelmi Alap létrehozása

Az Unió helyzetéről szóló 2016. szeptember 14-i beszédében Juncker elnök az Európai Védelmi Alap létrehozását szorgalmazta. Ez az Alap két különálló finanszírozási struktúrából (keretből) állna, amelyek kiegészítik egymást és fokozatosan kerülnek bevezetésre:

i. Egy **kutatási keretből** az együttműködésen alapuló kutatási projektek uniós szintű finanszírozására. E keret fejlesztése egy előkészítő intézkedéssel kezdődne és a tervek szerint a 2020 utáni időszakra vonatkozó többéves uniós pénzügyi kereten²³ belül egy célzott uniós program kialakításához vezetne.

ii. Egy **képességfejlesztési keretből** a tagállamok által közösen jóváhagyott védelmi képességek közös fejlesztésére²⁴. Ennek finanszírozása a nemzeti hozzájárulások összegyűjtésével történne, és azt – amennyiben lehetséges – az uniós költségvetés is támogatná.

A kutatási és a képességfejlesztési keret kiegészíti egymást, ugyanakkor jogi struktúrájukat és költségvetési forrásait tekintve különállóak.

A kereteket **koordinációs testület** formájában kiegészíti majd egy olyan koordinációs mechanizmus is, amelynek munkájában részt vesz a Bizottság, a főképviselő, a tagállamok, az Európai Védelmi Ügynökség és adott esetben maga az iparág.

A koordinációs testület elsődleges feladata a kutatási és a képességfejlesztési keret közötti összhang biztosítása lesz annak érdekében, hogy hatékonyabban legyen támogatható a tagállamok által jóváhagyott képességek fejlesztése. E képességek kiválasztása külön eljárások szerint fog történni, ideértve az Európai Védelmi Ügynökség eljárásait és a tagállamok által végzett összehangolt éves védelmi felülvizsgálatot, amelyre a tanácsi következtetések alapján a főképviselő tesz javaslatot.

1. ábra: Úton az Európai Védelmi Alap megteremtése felé

²¹ Információk az EDA-ról: <https://www.eda.europa.eu/what-we-do/eda-priorities/capability-development-plan>

²² Azaz technológiák, készségek, ipari gyártókapacitások.

²³ E keretnek az EUMSZ 182. cikkében előírt többéves kutatási keretprogrammal való kapcsolata az új többéves pénzügyi keret részeként kerül meghatározásra.

²⁴ E cselekvési terv alkalmazásában a védelmi képességek katonai eszközöket jelentenek, beleértve a különféle kapcsolódó területeken fellelhető szükséges anyagokat, felszerelést és technológiákat. A tervnek nem képezik részét védelmi műveletek vagy más, a védelmi képességek kezeléséhez szükséges tényezők, mint például a képzés, a személyzet és a logisztika.

A képességekkel összefüggő uniós szintű prioritások meghatározása (tagállamok, Európai Védelmi Ügynökség stb.)

A kutatási keret: a védelmi célú technológiákra és termékekre irányuló kutatás finanszírozása

Az innovatív technológiák, termékek és szolgáltatások védelmi szempontú kutatása elengedhetetlen a védelmi ipar hosszú távú versenyképességének megővéséhez, végső soron pedig Európa stratégiai autonómiájához is. A védelmi célú kutatásra és technológiára (K+T) fordított kiadások azonban jelentős mértékben csökkentettek²⁵ a nemzeti költségvetésekben. 2006 és 2013 között az EDA-ban részt vevő 27 tagállam védelmi K+T kiadások 27 %-kal zsugorodtak.²⁶ 2014-ben az EU-27 védelmi K+T kiadásai nagyjából 2 milliárd EUR-t tettek ki. Ezt azonban nem ellensúlyozta szorosabb együttműködés: ugyanebben az időszakban az együttműködésen alapuló védelmi K+T ráfordítások több mint 30 %-kal csökkentek.

A 2006 és 2011 közötti időszakban az Egyesült Államok évente átlagosan 9 milliárd EUR-t fordított a védelmi K+T-re és átlagosan 54,6 milliárd EUR-t a védelmi K+F-re. Az USA ilyen irányú erőfeszítése folytatódni, sőt fokozódni fog a harmadik ellentételezési stratégia következtében. 2012 és 2015 között Oroszország védelmi K+F kiadásai megkétszereződtek, miközben Kína – a rendelkezésre álló adatok szerint – szintén növeli K+F beruházásait.

²⁵ A védelmi célú kutatási és fejlesztési (K+F) kiadások a kutatás-fejlesztési projekteket a felszerelés gyártási költségeinek felmerüléséig fedezik. A K+F magában foglalja a K+T-t. A meghatározást lásd itt: <https://www.eda.europa.eu/info-hub/defence-data-portal/definitions>

²⁶ Az Európai Parlament tanulmánya: „Az uniós védelmi kutatás jövője”, 2016. A bekezdésben szereplő többi számadat ebből a forrásból származik.

A védelmi célú kutatás területén mind tagállami, mind uniós szinten több beruházásra van szükség annak érdekében, hogy a védelmi technológiák, termékek és szolgáltatások területén megszilárduljon az EU tudományos és technológiai bázisa. A Bizottság ezért kész uniós forrásokat mozgósítani az EU-szintű védelmi kutatás támogatására. Az ilyen forrásoknak azonban kiegészíteniük és serkenteniük kell a nemzeti erőfeszítéseket, nem pedig megkétszerezniük vagy helyettesíteniük.

2017-ben a Bizottság az Európai Tanács felkérésére egy védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedést készül megindítani, amely a 2017 és 2019 közötti időszakra vonatkozóan 90 millió EUR költségvetéssel²⁷ rendelkezne. Ez csupán az első – korlátozott idejű és költségvetésű – lépés, amely a védelmi célú kutatást támogató uniós költségvetés hozzáadott értékét hivatott vizsgálni. A Bizottság fontolóra veszi, hogy bizonyos feladatok ellátására hatáskör-átruházási megállapodást kössön az EDA-val. A munkaprogramban a kutatási témák meghatározása a komitológiai elvek szerint fog történni.

Ha a tagállamok egyetértenek a szóban forgó cselekvési tervvel, az előkészítő intézkedés megteremti az alapokat ahhoz, hogy a kutatási keret a 2020 utáni időszakra szóló többéves pénzügyi kereten belül egy védelmi célú európai kutatási program formáját öltse. E programnak tekintélyes méretűnek kell lennie. Látva a védelmi célú kutatásba történő beruházások fontosságát, a tagállamok jelenlegi védelmi kutatási költségvetéseinek méretét és az élvonalbeli védelmi technológiák kifejlesztésének magas költségeit, egy ilyen keretnek a becslések szerint – összhangban a magas szintű szakértői csoport védelmi kutatással kapcsolatos következtetéseivel²⁸ és az Európai Parlament e tárgyban nemrégiben kibocsátott jelentésével²⁹ – évi 500 millió EUR összegű éves költségvetéssel kell rendelkeznie ahhoz, hogy érdemi változást idézhessen elő. Az említett összeggel az EU a védelmi célú kutatás és technológia tekintetében bekerülne a négy legnagyobb európai beruházó közé.

A programnak korlátozott számú, a védelmi képességbeli prioritásokhoz kapcsolódó és a tagállamok által jóváhagyott alapvető kutatási projektet kell majd a középpontba helyeznie. Ezáltal biztosítható lesz az erőforrások költséghatékony elosztása, a szükségtelen átfedések felszámolása és a méretgazdaságosság kihasználása.³⁰ Az EU által finanszírozott kutatásnak a kritikus fontosságú védelmi képességekre és az innováció-központú technológiákra kell összpontosulnia, külön hangsúlyt fektetve a kiválóságra.

A program irányítására az uniós költségvetési szabályok fognak vonatkozni, és annak figyelembe kell vennie a védelmi ágazat jellegzetességeit. A Bizottság, a tagállamok és az iparág közötti strukturált párbeszéd keretében a felek több lehetőséget is

²⁷ Az Európai Tanács 2013. december 19–20-i következtetései (EUCO 217/13).

²⁸ Lásd: <http://www.iss.europa.eu/publications/detail/article/report-of-the-group-of-personalities-on-the-preparatory-action-for-csdp-related-research>

²⁹ Lásd az európai védelmi unióról szóló, 2016. november 22-én elfogadott európai parlamenti jelentést (2016/2052(INI)), amely megjegyzi, hogy „az európai védelmi kutatási program összesen legalább egy évi 500 millió eurós költségvetést fog igényelni ebben az időszakban ahhoz, hogy hiteles legyen, és jelentős előrelépést érjen el”.

³⁰ Az EU által finanszírozott kutatás például támogatást nyújthat a távirányítású légi jármű-rendszerek (például drónok) európai fejlesztésére csakúgy, mint az uniós határok megfigyelését és biztonságát szolgáló technológiák fejlesztésére, ideértve a határvédelmet és a tengerhajózási biztonságot fokozó technológiákat (ide tartoznak többek között a tengerhajózási és légi biztonságot garantáló tengeri és légi eszközök).

megvizsgálják majd a jövőbeli pénzügyi keret végrehajtásával kapcsolatban, például mérlegelni fogják a technológiai platformokban rejlő lehetőségeket. E párbeszéd az EDA által a K+T területein végzett tevékenységekre, valamint a képességbeli prioritásokra és a kulcsfontosságú stratégiai tevékenységekre is ki fog térni. Ahogy a magas szintű szakértői csoport is említette³¹, a programbizottságnak tagállami képviselőkből kell állnia, munkáját a „komitológiai eljárást” követve kell végeznie, valamint fel kell mérnie a projektek uniós hozzáadott értékét, különösen azért, mert a védelmi ágazatban a tagállamok a végfelhasználók.

A finanszírozás főleg támogatások formájában történne, de a védelmi célú kutatás sajátos esetében a kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzés³² lehetőségét is meg kell majd vizsgálni. Az ilyen projektek szükségessé teszik kutatóintézetek és a különféle tagállamokból származó vállalkozások részvételét, valamint ösztönözni fogják kkv-k részvételét, a kettős felhasználású innovációk fejlesztésén dolgozó kkv-kat is beleértve. A szellemi tulajdon-jogokra vonatkozóan speciális szabályokat kell megállapítani, figyelembe véve az előkészítő intézkedés végrehajtása során szerzett tapasztalatokat.

Az előkészítő intézkedés keretében kifejlesztett védelmi technológiák és a jövőbeni program lakossági szükségleteket is kielégíthet. Ösztönözni kell a szinergiák kialakulását, hogy – az átfedések elkerülése mellett – serkenthető legyen az innováció a tágabb értelemben vett civil gazdaság javára, például a kibervédelmi technológiák fejlesztése révén. Ugyanez érvényes fordítva is, hiszen a polgári célú kutatás is felhasználható a védelmi ipar támogatására. A „Horizont 2020” keretprogram³³ felhasználható az alapvető kutatás és az innováció fellendítésére, különösen a termékeny kölcsönhatások előmozdításával. A Bizottság 2017-től össze fogja hívni védelmi ipar képviselőit és a „Horizont 2020” keretprogramból finanszírozásban részesülő polgári innovatív iparágak képviselőit annak elősegítésére, hogy a potenciálisan forradalmi technológiák és új eljárások a védelmi iparban is megjelenjenek.

A képességfejlesztési keret: a védelmi képességek közös fejlesztésének finanszírozása

A védelmi célú kutatás területén fontos fejleszteni az európai együttműködést, de ennél többre van szükség: biztosítani kell, hogy a védelmi képességek teljes fejlesztési ciklusa támogatást kapjon. Noha az együttműködésnek nyilvánvaló gazdasági és egyéb előnyei is vannak, a tagállamok továbbra is jelentős akadályokkal szembesülnek az együttműködési programok fejlesztésében.

Az uniós szintű koordináció és közös képességtervezés hiánya csökkenti a közpénzek felhasználásának és a tagállami beruházásoknak a hatékonyságát, ráadásul felesleges átfedéseket eredményez. Ezen túlmenően az egyes költségvetési hozzájárulások szinkronizálásának hiánya jelentős késedelmekhez vezet az együttműködési programok indításában és lefolytatásában. Végezetül, az összetett védelmi képességek egyre

³¹ <http://www.iss.europa.eu/publications/detail/article/report-of-the-group-of-personalities-on-the-preparatory-action-for-csdp-related-research/>

³² A kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzés a K+F-szolgáltatások beszerzésének olyan módja, amely lehetővé teszi, hogy a közbeszerző szervek a beszállítókkal megosszák korlátozott mennyiségű új termék és szolgáltatás tervezésével, prototípusgyártásával és tesztelésével járó kockázatokat és hasznot.

³³ Az Európai Parlament és a Tanács 1291/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) létrehozásáról és az 1982/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 104. o.).

növekvő költségei elviselhetetlen terhet jelenthetnek az önállóan beruházó tagállamok számára, a nemzeti erőforrások képességfejlesztési célú összevonása azonban költségvetési megtakarításokhoz vezetne és maximalizálná a védelmi beruházások ár-érték arányát.

Az Alap képességfejlesztési kerete ezeket az akadályokat hivatott elhárítani. Közös finanszírozást biztosítana a stratégiai képességbeli prioritások fejlesztésére és beszerzésére. E prioritásokat – amelyek közé akár az uniós szakpolitikák végrehajtása szempontjából releváns³⁴, kettős felhasználású prioritások is tartozhatnak – a tagállamok közösen hagynák jóvá. Ez a keret főképpen a K+T utáni fázisokat érintené, beleértve a prototípus-gyártást, valamint a termékek és technológiák fejlesztését és beszerzését.

Első becslésként egy évi 5 milliárd EUR-t kitevő referenciaösszeg lehet irányadó. Ez uniós szinten a védelmi célú tagállami összkidadások 2,5 %-ának felelne meg, illetve a védelmi képességekre fordított tagállami kiadások 14 %-ának. A keret az EDA tagállamai által elfogadott kiadási célérték elérését is előmozdítaná, nevezetesen azt, hogy e tagállamok a katonai felszerelések beszerzésére fordított kiadásaik 35 %-át együttműködésen alapuló projektek³⁵ részeként költsék el. Ezt a referenciaösszeget még pontosítani kell egy, a tagállamokkal közösen végzendő hatályfelmérés eredményei alapján.

A képességfejlesztési keret részleteit a tagállamokkal, a főképviselővel (aki egyben az Európai Védelmi Ügynökség vezetője is) és más érdekelttel szorosan együttműködni kell majd pontosítani. Erre a Szerződésekkel és a meglévő megbízatásokkal összhangban fog sor kerülni oly módon, hogy a szinergiák maximalizálhatók, az átfedések pedig elkerülhetők legyenek. E tekintetben teret kell hagyni a főképviselőnek, hogy a Tanács felhatalmazása alapján feltérképezze az állandó strukturált együttműködésben rejlő lehetőségeket. A prioritások meghatározásának lehetősége és a képességek tulajdonjoga egyértelműen a tagállamokat illeti, amelyek e képességeket működtetni is fogják. Az együttműködés idővel várhatóan szorosabbá fog válni.

A képességfejlesztési keret két szinten valósulhat meg:

- A minden tagállam előtt nyitva álló első szint **„ernyőstruktúrába”** rendeződne. Meghatározná a tagállamok támogatásának közös keretét, valamint közös szabályok és az alkalmazandó jogi és pénzügyi eszközök révén operatív háttértámogatási feladatokat fog ellátni meghatározott projektek fejlesztése céljából. Emellett hozzájárulhat a tagállamokra vonatkozó költségvetési követelmények enyhítéséhez és a nemzeti költségvetési ciklusok összehangolatlanságának kiküszöböléséhez.
- A második szint **közös képességek fejlesztésére irányuló konkrét projektekből** állna, amelyekben a tagállamok önkéntes alapon vennének részt. A konkrét

³⁴ Példának okáért a drónok határőrizeti célokra is felhasználhatók.

³⁵ A 2010 és 2014 közötti időszakban tagállamok katonai felszerelésekre fordított kiadásainak átlagosan 19,6 %-a merült fel együttműködésen alapuló projektek keretében, ami éves szinten 7,56 milliárd EUR-nak felel meg. Ez évi 5,84 milliárd EUR-val marad el a közösen elfogadott céltól.

projektekkel összefüggő pénzügyi és operatív döntéshozatal és annak finanszírozási módjai az ernyőstruktúra szintjén meghatározott szabályok keretében az egyes projektekben részt vevő tagállamok hatáskörébe tartoznának. Előfordulhat, hogy különféle projektekben tagállamok különböző csoportjai vesznek részt.

A közös képességek fejlesztésének finanszírozása a részvétel mellett döntő tagállamok hozzájárulásainak összevonásával történne. Ez a megoldás biztosítani fogja az ilyen fejlesztés tartós társfinanszírozását. Minden egyes hozzájárulás egy-egy projektekre korlátozódna; e projekteket a tagállamok előzetesen határoznák meg. A projektek tehát pénzügyi szempontból egymástól függetlenek, illetve korlátozott futamidejűek és méretűek lennének, kizárva ezzel minden pénzügyi keresztfüggőséget a projektek között.

Szükség esetén közös megegyezéssel az ernyőstruktúra és/vagy az egyes projektek felhasználhatók a projekttel kapcsolatos adósságinstrumentumok kibocsátására. Az ilyen pénzügyi eszközök fedezetét a tagállamok egy-egy projektre vonatkozó egyedi költségvetési tételekből, vagy kiegészítő garanciák / befizetett tőke révén az egyes projektek vagy az ernyőstruktúra szintjén biztosíthatják. Az utóbbi esetben az ernyőstruktúra saját tőkealappal³⁶ rendelkezhetne.

A képességfejlesztési kerethez történő nemzeti tőke-hozzájárulásokat a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében egyszeri intézkedéseként fogják kezelni, ami annyit jelent, hogy az ilyen hozzájárulások levonásra kerülnek a tagállamok által teljesítendő strukturális költségvetési erőfeszítésekből. Ugyanez vonatkozik a garanciákra is, amennyiben hatással vannak a költségvetési hiányra és/vagy az adósságra³⁷.

A Bizottság kész arra, hogy – a Szerződések tiszteletben tartása mellett – megvizsgálja a képességfejlesztési keret EU-költségvetésből történő finanszírozásának minden lehetőségét. Ilyen hozzájárulást lehetne biztosítani különösen a technológiafejlesztési és demonstrációs projektek részére, a prototípus-gyártást is ideértve. A Bizottság a megvalósíthatósági tanulmányok és a kísérleti létesítmények támogatásának lehetőségeit is meg fogja vizsgálni. Az uniós költségvetésből a kettős felhasználású termékek és technológiák fejlesztését is lehetne támogatni. Végezetül, az e kerethez tartozó igazgatási kiadásokat az Unió költségvetésére lehetne terhelni.

A Bizottság kész a rendelkezésére álló pénzügyi és műszaki szakértelemmel támogatni e pénzügyi keret megvalósítását.³⁸ Ezenkívül figyelembe kell venni a tagállamok tapasztalatait és az EDA keretében folytatott, a közös finanszírozási mechanizmus létrehozására irányuló munkát.

Jean-Claude Juncker elnöknek az Unió helyzetéről szóló értékelő beszéde nyomán, valamint az uniós intézményekkel folytatott további megbeszélések fényében helyénvaló létrehozni az Európai Védelmi Alapot. A Bizottság a jövőre nézve az alábbiakat javasolja.

³⁶ Az állandó tőkestruktúra kettős célt szolgálna: a keret hitelképességének és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok helyettesíthetőségének fokozása.

³⁷ Amint az Európai Stratégiai Beruházási Alap vonatkozásában tisztázásra került „A stabilitási és növekedési paktum hatályos szabályai által biztosított rugalmasság legjobb kihasználása” című, 2015. január 13-i COM(2015) 12 számú bizottsági közleményben.

³⁸ Összhangban a Bíróság által a C-370/12. sz. Pringle ügyben 2012. november 27-én hozott ítélettel.

A kutatási keret vonatkozásában:

- *Miután az Európai Parlament és a Tanács megállapodásra jutott a 2017-es uniós költségvetésről, a Bizottság 2017-ben előkészítő intézkedést fog kezdeményezni, amelynek javasolt költségvetése az első évre 25 millió EUR lesz, három évre szóló teljes költségvetése pedig várhatóan 90 millió EUR-t fog kitenni.*
- *Amennyiben a tagállamok egyetértenek ezzel a cselekvési tervvel, a Bizottság a 2020 utáni többéves pénzügyi keret részeként javasolni fogja egy külön védelmi kutatási program létrehozását, amelynek becsült költségvetése évi 500 millió EUR lenne.*

A képességfejlesztési keret vonatkozásában:

- *A Bizottság – az Európai Védelmi Ügynökség vezető tisztségét is ellátó főképviselővel karöltve – szorosan együtt fog működni a tagállamokkal képességfejlesztési keret működési szabályainak és irányítási módjainak részletesebb kifejlesztése érdekében azzal a céllal, hogy meghatározott képességfejlesztési projektek tagállamok általi közös fejlesztése támogatásban részesüljön.*
- *Az elképzelések szerint egy ilyen keret nagyságrendileg körülbelül évi 5 milliárd EUR-t tudna mozgósítani. Az első lépéseket 2017-ben kell megtenni. A Bizottság 2017-ben késedelem nélkül felmérő tanulmányt fog készíttetni e becslés pontosítására. A többi intézménnyel folytatott további megbeszélések alapján a Bizottság kész előmozdítani a képességfejlesztési keret fejlesztését. A Bizottság – a Szerződés tiszteletben tartása mellett – meg fogja vizsgálni a képességfejlesztési keret EU-költségvetésből történő finanszírozásának minden lehetőségét. A Bizottság kész a rendelkezésére álló pénzügyi és műszaki szakértelemmel támogatni a pénzügyi keret megvalósítását.*

3. A védelmi ellátási láncokba való beruházás ösztönzése

Az Európai Védelmi Alap létrehozása döntő fontosságú az európai védelmi ipar versenyképességének előmozdításához. További intézkedések szükségesek azonban ahhoz, hogy a védelmi ipar innovatív és versenyképes maradjon, és hogy végső soron képes legyen kielégíteni Európa képességbeli szükségleteit. Különös figyelmet kell fordítani a kkv-k és a nem hagyományos beszállítók finanszírozásához jutásának ösztönzésére és a védelmi beszállítói láncba történő beruházások előmozdítására.

A kkv-k finanszírozáshoz jutása és a védelmi ágazatba történő beruházások

A kkv-k és a köztes vállalatok számos tagállamban a védelmi ágazat gerincét alkotják, és központi szerepet töltenek be az európai védelmi iparban és az értékláncban. Az európai kkv-k, illetve a jelentős védelmi vállalatok leányvállalatai (fővállalkozók és alvállalkozók) gyakran a legkülönbözőbb ágazatokban kínálnak kettős felhasználású árukat vagy szolgáltatásokat.³⁹ Ugyanakkor a védelmi ellátási láncban az ő helyzetük a legnehezebb, ami az új beruházásokhoz szükséges friss tőke megszerzését illeti. Az innováció és a legforradalmibb technológiai változások nagy csoportokon kívül, az

³⁹ Például az energiaügy, a távközlés, az információs és kommunikációs technológiák (IKT), az autóipar, az anyaggyártás, a vegyipar, a repüléstechnika és az űrkutatás területén tevékenységet folytató vállalkozások.

induló vállalkozások⁴⁰ és a kkv-k környezetében születnek. Nem kapják meg a további növekedéshez szükséges finanszírozást, ami végső soron hátráltatja őket abban, hogy a védelmi ellátási láncok részeivé váljanak. A pénzügyi intézmények gyakran döntenek úgy, hogy a kockázatok miatt nem támogatják a védelmi ágazatban tevékenységet folytató vállalkozásokat.

A Szerződések, illetve az Európai Beruházási Bank (EBB) döntéshozó szervei által megszabott korlátokon belül az Európai Beruházási Bank csoport hiteleket, garanciákat és tőketermékeket nyújthat a kettős felhasználású tevékenységek bővítésére, ami új lehetőségeket teremtene a védelmi ellátási lánc egyes részeiben, főként a kkv-k és a közepes piaci tőkeértékű cégek körében. Ennek pozitív átgyűrűző hatása is lenne a nemzeti pénzügyi közvetítőkre és a fejlesztési bankokra. Több uniós pénzügyi eszköz EBB-hiteleken alapul, például az Európai Stratégiai Beruházási Alap⁴¹ (EFSI) vagy a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (COSME) előmozdíthatná a kettős felhasználású védelmi tevékenységek fejlődését. Az EFSI garanciát nyújthat az EBB- vagy EBA-finanszírozásra és az EFSI-rendeletben felsorolt célok teljesülését előmozdító beruházási műveletekre, beleértve a védelmi ágazathoz kapcsolódó projekteket is.

A védelmi ágazatra vonatkozó hitelezési feltételeknek⁴² EBB-csoporton belüli további – a Szerződések korlátain belül történő⁴³ és az EBB vonatkozó testületei által hozandó szükséges döntések szerinti – kiigazítása előnyt jelentene azon tagállamok számára, amelyek védelmi iparát elsősorban a kkv-k alkotják.

A Bizottság az EBB döntéshozatali szervein belül fel fog lépni annak érdekében, hogy az EBB – a Szerződések keretein belül – módosítsa a védelmi ágazatra vonatkozó hitelezési feltételeket. A Bizottság felkéri a tagállamokat e folyamat támogatására.

A védelmi beruházások uniós finanszírozásának fokozása

A tagállamok igénybe vehetik az európai strukturális és beruházási alapokat (esb-alapok) a védelmi ágazat fejlesztésére, amennyiben ezek a pénzeszközök hozzájárulnak az alapok céljainak teljesüléséhez, nevezetesen i. a szóban forgó termelő beruházási projektek társfinanszírozásához, valamint ii. a védelmi ellátási láncok korszerűsítésének támogatásához. Védelmi iparágak hozzájárulhatnak az esb-alapok céljainak és célkitűzéseinek eléréséhez, például regionális gazdaságok fejlődésének előmozdításához, amelynek magas beruházási multiplikátorhatása van a készségfejlesztés, a munkahelyteremtés, valamint a technológiai és gazdasági fejlesztés területén.

A regionális fejlesztéshez az EUMSZ 174. cikkének értelmében hozzájáruló védelmi beruházások regionális támogatásban részesülhetnek. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) nemzeti vagy regionális, illetve intelligens szakosodási stratégia részeként finanszírozhat védelmi tevékenységeket, valamint a kutatás és az innováció területét érintő kettős felhasználású tevékenységeket. A Bizottság felkéri a beruházási projektekre

⁴⁰ Az innovatív civil technológiák közvetlenül befolyásolhatják a katonai ágazatot (ilyen például a nagy adathalmazok elemzése).

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1017 rendelete (2015. június 25.) az Európai Stratégiai Beruházási Alapról, az Európai Beruházási Tanácsadó Platformról és a Beruházási Projektek Európai Portáljáról, valamint az 1291/2013/EU és az 1316/2013/EU rendelet módosításáról – az Európai Stratégiai Beruházási Alap (HL L 169., 2015.7.1., 1. o.).

⁴² <http://www.eib.org/about/documents/excluded-activities-2013.htm>

⁴³ Vö. az Európai Beruházási Bank alapokmánya 5. jegyzőkönyvének 1. cikkével.

vonatkozó pályázati felhívásokat és kiválasztási eljárásokat meghatározó helyi és regionális irányító hatóságokat, hogy támogassák a védelmi ellátási láncban is tevékeny szerepet vállaló kkv-kat és közbenső vállalkozásokat.

A Bizottság támogatni fogja a védelmi ágazathoz kapcsolódó termelő beruházási projekteknek és a védelmi ellátási lánc korszerűsítésére irányuló projekteknek az esb-alapokon keresztül megvalósuló társfinanszírozását, feltéve, hogy az adott beruházás megszilárdítja a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót. A Bizottság a tagállamokkal együttműködve a továbbiakban is elő fogja mozdítani az ilyen finanszírozási lehetőségeket.

A regionális kiválósági klaszterek fejlődésének ösztönzése

Az ipari rés piacokra (más néven a „kiválósági klaszterek”) szakosodó regionális klaszterek lehetővé teszik, hogy a nagyvállalatok, a kkv-k és a kutatóközpontok munkájukat szűk földrajzi területen végezzék, hogy ezáltal fokozható legyen a K+F együttműködés, valamint hogy egy meghatározott technológiai területre szakosodhassanak (például repülőgép-hajtóművek). Noha a regionális klaszterek prioritási sorrendjének meghatározása a helyi, illetve regionális hatóságok hatáskörébe tartozik, az uniós (többek között az EBB-n keresztül történő) finanszírozás sikeres technológiai demonstrációs projektek létrejöttéhez vezethet, valamint hozzájárulhat a vállalatok és a kutatóközpontok közötti tudományos partnerségek fejlesztéséhez.⁴⁴

A Bizottság emellett elindította a védelmi szempontból kapcsolatban álló régiók európai hálózatát⁴⁵, hogy az uniós régiók munkáját fontos ipari és kutatási eszközökkel támogassa, valamint hogy a régiók megosszák egymással bevált módszereiket azzal kapcsolatban, hogy a védelmi prioritások miként illeszthetők be intelligens szakosodási stratégiáikba. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a védelmi ágazat számára hasznos regionális kiválósági klaszterek fejlődését.

A védelmi készségek támogatása

Az európai védelmi iparnak továbbra is meg kell tartania a kulcsfontosságú készségeket és azokat újakkal kell bővítenie ahhoz, hogy olyan csúcstechnológiai termékek és szolgáltatások legyenek létrehozhatók, amelyek kielégítik a biztonsági szükségleteket és hosszú távon versenyképesek maradnak a világpiacon. A vállalatoknál azonban egyre nagyobb a készséghiány tapasztalható.

Az Új európai készségfejlesztési program⁴⁶ ágazati együttműködési terve értelmében a védelem prioritási ágazattá fog válni. A Bizottság ezenkívül támogatni fogja egy ágazati irányítás alatt álló Európai Védelmikészség-fejlesztő Szövetség létrehozását is, hogy kialakítható legyen egy ágazati készségfejlesztő stratégia. A szövetség hozzá fog járulni az olyan skálázható és fenntartható megoldások kifejlesztéséhez és megvalósításához, amelyek elengedhetetlenek az új munkahelyek létrehozásához és a készségfejlesztési igények kielégítéséhez. Ez a COSME⁴⁷ és az Erasmus+⁴⁸ eszközeit igénybe vevő kísérleti

⁴⁴ Külön hangsúlyt kell fektetni a kiemelt területekre – így például a tengerhajózási biztonságra, a kibernetikus biztonságra, a személyzet nélküli légitársaság-rendszerekre és a műholdas kommunikációra.

⁴⁵ EDNR, www.endr.eu

⁴⁶ COM(2016) 381 végleges.

⁴⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1287/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a vállalkozások és a kis- és középvállalkozások versenyképességét segítő program (COSME) (2014–2020) létrehozásáról (HL L 347., 2013.12.20., 33. o.).

projektek végrehajtásával fog történni. A Bizottság további intézkedéseket fog mérlegelni a kettős felhasználással kapcsolatos ismeret- és innovációs bázis fejlesztése érdekében.

A készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés terve keretében a Bizottság 2017-től támogatni fogja a védelmi ágazat kulcsszereplői között megvalósuló stratégiai együttműködést.

4. Az egységes védelmi piac megerősítése

Nem érhető el fenntartható eredmények pusztán azzal, hogy a védelmi ágazatot célzó beruházások a pénzügyi támogatást kapnak. Ehhez előbb olyan, hatékony védelmi iparra van szükség, amely egy tényleges és innovációbarát egységes piacon folytat tevékenységet. A megnövekedett finanszírozási lehetőségek nem vezetnek érdemi eredményre, ha a pénzügyi források felhasználása nem hatékonyan történik.

A fokozottabb verseny és az európai védelmi piac nagyobb nyitottsága révén a beszállítók elérhetnék a méretgazdaságosságot, optimalizálhatnák termelési kapacitásukat és csökkenthetnék termelési egységköltségeiket, ami által az európai termékek versenyképesebbé válnának a világpiacon. A versenynek mind a fővállalkozók, mind a beszállítók szintjén meg kell valósulnia.

A nyitott és versenyképes európai védelmieszköz-piac kialakítása felé

A közbeszerzés és az Unión belüli transzferek tárgyában két irányelv került elfogadásra azzal a céllal, hogy – figyelembe véve a védelmi ágazat sajátosságait – javuljon a védelmi piac működése és fokozódjon verseny. Teljes körű alkalmazásuk esetén ezek az irányelvek jelentősen hozzájárulhatnak egy integrált, nyitott és versenyképes európai védelmieszköz-piac megvalósításához. E tekintetben azonban még nagyon sok a tennivaló.

A két irányelvről készült értékelések szerint az említett jogi aktusok nagy vonalakban megfelelnek céljuknak, így a jelenlegi szakaszban nincs szükség jogszabály-módosításra. Az értékelések ugyanakkor arra is rámutatnak, hogy több hiányosságot pótolni kell.

Különösen a honvédelmi közbeszerzésről szóló irányelv⁴⁹ értékelése mutat rá arra, hogy jóllehet az EU-szerte közzétett szerződések értéke több mint megkétszereződött, az ilyen tárgyú közbeszerzések igen jelentős részének lebonyolítása még mindig az uniós közbeszerzési rendszeren⁵⁰ kívül történik. Ez azt jelenti, hogy az irányelv által

⁴⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1288/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az „Erasmus+”-: elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról (HL L 347., 2013.12.20., 50. o.).

⁴⁹ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaitélt szerződések odaitéltési eljárásainak összehangolásáról szóló 2009/81/EK irányelv végrehajtásáról.

⁵⁰ 2014-ben a felszerelések összes beszerzésének 77,9 %-a nemzeti szinten történt, így a tagállamok elestek a méretgazdaságosságból eredő költségmegtakarításoktól (Forrás: az EDA 2014-es adatokat és 2015-re vonatkozó becsléseket tartalmazó védelmi témájú kiadványa).

meghatározott rendszerben még mindig jelentős kiaknázatlan potenciál rejlik további állami megtakarításokra, valamint a munkahelyteremtésre és a növekedés serkentésére. Ezenkívül a hatóságok bizonyos mértékben még támaszkodnak a beszámításra / ipari megtérülésre vonatkozó követelményekre, amelyek bizonytalanságokhoz vezethetnek az iparágban. Végezetül, az irányelv alvállalkozásra vonatkozó rendelkezéseit – amelyek a közbeszerzési hatóságok számára lehetővé teszik annak előírását, hogy valamely szerződés egy részét versenytárgyalás útján alvállalkozásba kell adni harmadik félnek – ritkán veszik igénybe.

A Bizottság az irányelv hatékony – többek között érvényesítés útján történő – végrehajtására fog összpontosítani. Egyértelművé fogja tenni az irányelvben előírt mentességek értelmezését, hogy a közbeszerzési hatóságokat segítse szabályok alkalmazásában: a kormányok közötti szerződésekre vonatkozó iránymutatás elfogadása az ebbe az irányba tett első lépés. A Bizottság az alvállalkozásra vonatkozó iránymutatásokat is felülvizsgálja majd annak érdekében, hogy a közbeszerzési hatóságoknak nagyobb mozgásterük legyen. Végül a Bizottság útmutatással fog szolgálni, arra biztatva a tagállamokat, hogy az együttműködésen alapuló beszerzések tekintetében maradéktalanul éljenek az irányelv biztosította mozgástér lehetőségével.

Az Unión belüli transzferekről szóló irányelv egyszerűsített engedélyezési rendszert vezet be a védelmi vonatkozású termékek Unión belüli transzferére vonatkozóan, többek között általános transzferengedélyek révén. Az irányelv értékelése⁵¹ szerint annak ellenére, hogy az irányelv nagyobb átláthatóságot, a vállalatok számára pedig költségcsökkentést tett lehetővé, ma is különféle engedélyezési rendszerek léteznek Európa-szerte, amelyek között jelentős eltérések vannak az általános transzferengedélyek tartalmát illetően, valamint különbségek figyelhetők meg a vállalatok tanúsítására vonatkozó nemzeti követelmények és a mentességek alkalmazása tekintetében. Ezen túlmenően a legtöbb tagállam nem hajtotta végre az előzetes engedélyezés és az együttműködési programokat érintő transzferek tekintetében megállapított mentességeket. A Bizottság az irányelv hatékony – többek között érvényesítés útján történő – végrehajtására fog összpontosítani. A Bizottság a cselekvési tervvel egyidejűleg két ajánlást fogad el abból a célból, hogy ösztönözze az általános transzferengedélyek összehangolt működését a fegyveres erők és a tanúsított címzettek körében. A Bizottság emellett megvizsgálja a másik két általános transzferengedély fokozottabb harmonizációjának lehetőségeit, továbbá – amennyire csak lehetséges – egyszerűsíteni fogja a tanúsítási eljárást és a tagállamok körében elő fogja mozdítani annak fokozottabb igénybevételét.

A Bizottság a két védelmi vonatkozású irányelv hatékony – többek között érvényesítés útján történő – végrehajtására fog összpontosítani. A cselekvési terv elfogadásával kezdődően a Bizottság 2017–2018-ban iránymutatások elfogadásával pontosítani fogja a honvédelmi közbeszerzésről szóló irányelv meghatározott rendelkezéseinek értelmezését, valamint 2018 első negyedében ajánlásokat tervez elfogadni az általános transzferengedélyek összehangolt működésére vonatkozóan.

Az ellátás biztonságának megszilárdítása

⁵¹ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló 2009/43/EK irányelv végrehajtásáról.

A valódi egységes védelmi piac kialakításának az ellátás biztonsága is nélkülözhetetlen eleme, és kulcsfontosságú a jövőbeli együttműködési programok szempontjából. A tagállamoknak bizonyosnak kell lenniük benne, hogy a határokon átnyúló szállításokat semmi sem zavarja meg. Az ellátás biztonságának uniós szintű megerősítése a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elmélyítését is jelenti.

Bizonyos intézkedések – például a szerződésteljesítési feltételek megállapítása – megszilárdíthatják a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat a védelmi vonatkozású termékek transzfere tekintetében. A Bizottság ezért iránymutatást fog adni azon intézkedésekkel kapcsolatban, amelyeket a tagállamok az uniós közbeszerzési jog értelmében az ellátásbiztonság fokozása érdekében hozhatnak.

A Bizottság támogatja azt az EDA keretében tett tagállami kezdeményezést, amely szerint a tagállamoknak politikai kötelezettségvállalást kell tenniük a védelmi vonatkozású termékek transzferének megkönnyítésére és arra, hogy válságok idején kölcsönösen segítséget nyújtanak egymásnak. A Bizottság tudomásul veszi, hogy a tagállamok a jelenlegi szakaszban vonakodnak az említett politikai kötelezettségvállaláson túlmutató kötelezettséget vállalni és megállapodni az EU egészére kiterjedő ellátásbiztonsági rendszer létrehozásáról.

Egy nemrégiben kibocsátott tanulmány⁵²⁵³ eredményeire építve a Bizottság az uniós nyersanyag-politikai stratégia⁵⁴ keretében fel fogja térképezni a szűk keresztmetszeteket és a képességek fejlesztéséhez szükséges anyagokkal összefüggő ellátási kockázatokat. A jövőbeli európai uniós kutatási programok az ellátási kockázatok enyhítésére is felhasználhatók, beleértve a kritikus fontosságú nyersanyagok helyettesítését is, amelynek alapját a kulcsfontosságú alaptermotechnológiák területén végzett munka jelenti.

Végezetül a Bizottság által a körforgásos gazdaság⁵⁵ vonatkozásában megállapított elveket – nevezetesen a fenntartható termelést, fogyasztást és hulladékgazdálkodást lehetővé tévő új technológiai megoldásokat és üzleti modelleket – a védelmi ágazatban is alkalmazni kell, amelyben egyre fontosabb szerephez jut az erőforrás-hatékonyság és az ellátás biztonsága. Ezenkívül energiahatékonysági intézkedések és a megújuló energia fokozottabb használatával potenciálisan jelentős megtakarítások érhetők el az EU-tagállamok fegyveres erőinél is, amelyek nagy energiafogyasztók.

A védelmi ágazatban tevékenykedő kkv-k számára a határokon átnyúló piacra jutás feltételeinek javítása

A határokon átnyúló piacra jutásnak és az ellátási láncok megnyitásának előmozdítása – a szerződő partnerek kereskedelmi szabadságának tiszteletben tartása mellett –

⁵² Pavel, C. és Tzimas, E.: „Raw materials in the European defence industry.” Luxembourg, Európai Bizottság, Közös Kutatóközpont (JRC), 2016.

⁵³ Például a berilliumot felhasználják rakétákban, vadászpilótáknál, helikopterekben és műholdakban (mivel az acélnál hatszor könnyebb és erősebb).

⁵⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Nyersanyagok rendelkezésre állásának biztosítása Európa jövőbeli jóléte érdekében. Javaslat nyersanyagokkal foglalkozó európai innovációs partnerségre” (COM(2012) 082 final).

⁵⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Körforgásos gazdaság: az EU cselekvési terve”, COM(2015) 0614.

elengedhetetlen a hatékony és eredményes európai védelmieszköz-piac létrejöttéhez. Különösen az albeszállítók esetében, amelyek gyakran kkv-k, gondoskodni kell arról, hogy e vállalkozásoknak kellő esélyük legyen hozzáférni a védelmi ellátási láncokhoz, függetlenül attól, hogy az egységes piacon belül hol található a székhelyük.

Ez egy összetett kérdés, amely nem oldható meg varázsütésre, e helyett fokozatos előrelépésre van szükség. A tagállamok és az iparág⁵⁶ képviselőit tömörítő *ad hoc* szakértői csoport jelentése alapján a Bizottság olyan ajánlásokat fog tenni, amelyeket követve a közbeszerzési hatóságok a védelmi vonatkozású beszerzési eljárásokban⁵⁷ elősegíthetik a más tagállambeli vállalkozások és a kkv-k részvételét, és amelyek arra fogják ösztönözni a fővállalkozókat, hogy biztosítsák az ellátási láncokhoz való hozzáférést az EU bármelyik tagállamból származó alvállalkozóknak és a kkv-knak.⁵⁸ A Bizottság ajánlásait önkéntes, az érintett felek – többek között fővállalkozók és vállalkozói szövetségek – által jóváhagyott eszközökkel kell kiegészíteni.

A Bizottság 2017 végéig ajánlásokat fog elfogadni, amelyekben arra biztatja majd a közbeszerzési hatóságokat, hogy könnyítsék meg a más tagállambeli vállalkozások és a kkv-k számára a védelmi vonatkozású közbeszerzési eljárásokban való részvételt, valamint a védelmi ellátási láncokhoz való hozzáférést.

Szabványosítás és megfelelés-értékelés

A tanúsítás és a szabványosítás döntő fontosságú az együttműködés serkentéséhez, mivel megerősítik az interoperabilitást és költségmegtakarítással járnak. Az EDA jelenleg is támogatja a tagállamokat abban, hogy az európai katonai légiakalmassági követelményekre vonatkozó kezdeményezés keretében közös megközelítést dolgozzanak ki a légiakalmassági tanúsítás területén.

A Bizottság kialakította a „hibrid szabványok” koncepcióját a kettős felhasználású termékek⁵⁹ céljára, hogy ezáltal támogathatók legyenek a biztonsági vonatkozású kutatások. A kiberbiztonságról szóló közlemény⁶⁰ végrehajtásának részeként a Bizottság – a tagállamokkal és az iparággal együttműködve – egy európai tanúsítási keretrendszer kiépítésén dolgozik, valamint az IKT-termékek biztonsága tekintetében megvizsgálja egy önkéntes címkézési keretrendszer⁶¹ létrehozásának lehetőségét. Tekintettel a polgári és katonai ágazatok közötti szinergiákra, a védelmi ágazatnak hasznára válhatnak ezek a fejlesztések.

⁵⁶ A kkv-k-nak a védelmi és biztonsági szerződésekre való határokon átnyúló hozzáférést segítő európai bizottsági tanácsadó csoport, végső jelentés és ajánlások.

⁵⁷ Például korai tájékoztatás biztosítása a hosszú távú tervekről és prioritásokról, a közbeszerzést megelőző reklámozás, a nemzetközi részvételt és a kkv-k részvételét elősegítő közbeszerzési eljárások kialakítása.

⁵⁸ Például átlátható, hosszú távú stratégiai tervek kialakítása; a közbeszerzést megelőző népszerűsítés és a reklámtevékenység alvállalkozásba adása; az EU egészére kiterjedő piackutatási és felkutatási tevékenységek, amelyek célja a különböző tagállamokban tevékenykedő potenciális beszállítók azonosítása; átláthatóság biztosítása a szállítási láncok határokon átnyúló elemei tekintetében.

⁵⁹ Biztonsági iparpolitika – Cselekvési Terv az innovatív és versenyképes biztonsági iparágért, COM(2012) 417, 2012. július.

⁶⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Európa kibertámadásokkal szembeni ellenálló képességének erősítése, valamint a versenyképes és innovatív kiberbiztonsági ágazat támogatása”, 2016. július 5., COM(2016) 410 final.

⁶¹ Összhangban a következővel : Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Az Európai Unió kiberbiztonsági stratégiája: Nyílt, megbízható és biztonságos kibertér”, 2013. február 7., JOIN(2013)1.

A Bizottság, az EDA és a tagállamok megállapodtak⁶² egy olyan új mechanizmus létrehozásáról, amelynek segítségével megindítható és nyomon követhető a védelmi és hibrid szabványok fejlesztése. Az egyik vizsgált lehetőség az európai szabványoknak az európai szabványügyi szervezetek eljárásain keresztül történő kidolgozása.⁶³

Az Európai Bizottság saját hatáskörben mérlegelni fogja olyan szabványok kidolgozásának támogatását, amelyeket a tagállamok szükségesnek tartanak a kiemelt területeket érintő együttműködési projektek megvalósításához.

5. Polgári/katonai szinergiák maximalizálása az uniós szakpolitikákban

Fontos növelni a védelmi kérdések és más releváns uniós szakpolitikák és ágazatok közötti koherenciát és szinergiát is, mivel így aknázható ki teljes mértékben az EU-ban rejlő hozzáadott érték.

Az európai űrstratégiának megfelelően a világűrbeli képességekbe való beruházások lehetővé teszik, hogy Európa – cselekvési szabadságának és függetlenségének megőrzése mellett – hozzáférjen a világűrhez és azt biztonságon módon igénybe vegye.⁶⁴ A Bizottság elkötelezett az iránt, hogy az űrmegfigyelést és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követését (SST) támogató meglévő uniós keret⁶⁵ továbbfejlesztésével hozzájáruljon a kritikus európai polgári és katonai űrinfrastruktúra védelmének és ellenálló képességének biztosításához.

Ahogy azt az űrstratégia kiemeli, az űripari szolgáltatások is növelhetik az EU és a tagállamok azon képességét, hogy megbirkózzanak az egyre növekvő biztonsági kihívásokkal. A Bizottság törekedni fog arra, hogy az űrbiztonság és -védelem területén maximalizálja a szinergiákat és a kiegészítő jelleget az EU Műholdközpontjának releváns tevékenységeivel.

A jelenlegi változó fenyegetéskörnyezetben az állami műholdas kommunikációval (SATCOM) szemben támasztott felhasználói igények, valamint az időszerű és megfelelő megoldások közötti összhang hiánya egyre nagyobb kockázatot teremt az Unió és a tagállamok kulcsfontosságú biztonsági műveletei és infrastruktúrái részére.

A Bizottság a főképviselettel, az EDA-val és az Európai Űrügynökség együttműködésben egy kezdeményezést készít elő azzal a céllal, hogy a biztonsági szempontból kritikus missziókat és infrastruktúrákat irányító uniós és tagállami hatóságok számára 2017 végéig megbízható, biztonságos és költséghatékony műholdas kommunikációs szolgáltatások álljanak rendelkezésre.

Annak érdekében, hogy az EU reagálni tudjon a határőrizettel és tengerfelügyelettel összefüggő változó biztonsági kihívásokra, a Bizottság ki fogja bővíteni a Kopernikusz

⁶² <https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/materiel-standardisation>

⁶³ Az Európai Parlament és a Tanács 1025/2012/EU rendelete (2012. október 25.) az európai szabványosításról (HL L 316., 2012.11.14., 1. o.).

⁶⁴ COM(2016) 705 – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának.

⁶⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 541/2014/EU határozata (2014. április 16.) az űrmegfigyelést és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követését támogató keret létrehozásáról (HL L 158., 2014.5.27., 227. o.).

program⁶⁶ keretében rendelkezésre álló kapacitásokat, figyelembe véve az ágazatban végbemenő új technológiai fejlesztéseket, az infrastruktúra és a szolgáltatások tekintetében a megfelelő szintű biztonság szavatolásának szükségességét, a különféle adatforrások rendelkezésre állását, valamint a magánszektorban a megfelelő megoldások szállítására vonatkozó hosszú távú kapacitását.

A Bizottság megvizsgálja, hogy a Kopernikusz program miképpen fedheti le a biztonsági szükségleteket, a védelmi szempontokat is beleértve. Szigorítani fogja a biztonsági követelményeket, valamint 2018-ban megerősíti a szinergiákat a nem űrbeli megfigyelési lehetőségekkel.

Figyelemmel az informatika növekvő fontosságára és annak kettős felhasználására, szinergiákat kell kialakítani a kibervédelmi törekvések és a tágabb értelemben vett uniós kiberbiztonsági politika között. A kiberbiztonsági stratégiáról szóló közös közlemény⁶⁷ olyan intézkedéseket állapít meg, amelyekkel növelhető az informatikai rendszerek kibertámadásokkal szembeni ellenálló képessége, visszaszorítható a számítástechnikai bűnözés, valamint megerősíthető az EU nemzetközi kiberbiztonsági politikája és kibervédelmi rendszere. Fejleszteni kell a kiberbiztonsági képzéseket, figyelembe véve a Számítástechnikai Bűnözés Elleni Európai Képzési és Oktatási Csoport munkáját és más hasonló tevékenységeket.

A Bizottság szorosan együtt fog működni a tagállamokkal, a főképvisezővel és más érintett uniós szervekkel egy, a kibertámadások elhárítására irányuló képzési és oktatási platform létrehozása érdekében, hogy 2018-ig megszűnjön a kiberbiztonság és a kibervédelem területén jelenleg tapasztalható készséghiány.

Noha a légi közlekedés területén az egységes európai égbolt⁶⁸ és az „Egységes európai égbolt” légiforgalmi szolgáltatási kutatás⁶⁹ (SESAR) a polgári légi közlekedés célkitűzéseinek teljesítésére összpontosít, a katonai légi közlekedés területén felmerülő igényeket is számításba kell venni, hogy elkerülhetők legyenek a védelmi ágazatot érő káros hatások. A távirányítású légi jármű-rendszerek (drónok) használatánál biztonsági okokból alapkövetelmény, hogy a drónok – például összehangolt polgári-katonai erőfeszítés részeként, a K+F programokat is beleértve – ténylegesen illeszkedjenek a légiközlekedési rendszerbe. E tekintetben az EDA, az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség és a SESAR közös vállalkozás között megvalósuló polgári-katonai koordinációs mechanizmus várhatóan elő fogja segíteni a katonai célú kutatási tevékenységek jobb kihasználását a SESAR 2020 program keretében, valamint a kapcsolódó biztonsági szabályok és előírások fokozottabb érvényesülését.

⁶⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 377/2014/EU rendelete (2014. április 3.) a Kopernikusz-program létrehozásáról (HL L 122., 2014.4.24., 44. o.).

⁶⁷ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az Európai Unió kiberbiztonsági stratégiája: Nyílt, megbízható és biztonságos kibertér”, 2013. február 7., JOIN(2013) 1 final.

⁶⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 549/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az egységes európai égbolt létrehozására vonatkozó keret megállapításáról (HL L 96., 2004.3.31., 1. o.).

⁶⁹ A Tanács 721/2014/EU rendelete (2014. június 16.) az új generációs európai légiforgalmi szolgáltatási rendszer (SESAR) megvalósítása érdekében közös vállalkozás alapításáról szóló 219/2007/EK rendeletnek a közös vállalkozás időtartamának 2024-ig való meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról (HL L 192., 2014.7.1., 1. o.).

Az Európai Unió tengerhajózási biztonsági stratégiájával összhangban⁷⁰ a kettős felhasználású képességekkel kapcsolatos megoldások révén biztosítható, hogy mind a katonai, mind a polgári hatóságoknak előnyük származzon a megfelelő technológiákból, termékekből és szolgáltatásokból. Az ilyen, védelmi ipar által kifejlesztett megoldások hatékonyan hasznosíthatók lennének a biztonsággal kapcsolatos területeken, például a tengerfelügyeletben, a kockázatkezelésben és a létfontosságú infrastruktúrák védelmében.

A Bizottság a főképvisezővel, az EDA-val és a tagállamokkal együttműködésben 2018-ig konkrét intézkedéseket dolgoz ki a tengerhajózási biztonság területét érintő, összehangolt polgári-katonai kutatási menetrend és az interoperábilis tengerfelügyeleti képességek támogatására.

⁷⁰ Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – „Egy nyitott és biztonságos globális tengeri területért: a tengerhajózási biztonságra vonatkozó uniós stratégia elemei”, 2014. március 6., JOIN(2014) 09.

6. Következtetések

Juncker elnök arra szólított fel, hogy Európának meg kell erősítenie védelmi politikáját. Európának felelősséget kell vállalnia érdekeinek és értékeinek védelméért és az európai életforma megóvásáért. Ezek olyan összetett biztonsági kihívások, amelyekkel egyetlen tagállam sem képes egyedül szembenézni.

Ebben az összefüggésben az Európai Unió kiegészítheti a nemzeti erőfeszítéseket és önmagában is fontos biztonsági szereplővé válhat. A főképviselő biztonságra és védelemre vonatkozó végrehajtási terve⁷¹, a Tanács által az említett végrehajtási tervvel összefüggésben elfogadott következtetések, valamint ez a cselekvési terv támogatja az Unió és az uniós polgárok biztonságához szükséges, kulcsfontosságú képességek fejlesztését. Az EU–NATO együttes nyilatkozat végrehajtása is hozzá fog járulni ahhoz, hogy az EU és a NATO e tekintetben kiegészítsék egymás tevékenységét.

A Bizottság – szorosan együttműködve a tagállamokkal és az Európai Védelmi Ügynökség vezető tisztségét is ellátó főképviselővel – létre fog hozni egy rendszeresen ülésező végrehajtási irányítócsoportot a tervezett intézkedések végrehajtásának nyomon követésére és elősegítésére. Az első ülésére 2017 első negyedévében kerül sor. A csoport az európai védelmi iparral együttműködve egy konzultációs fórumot is ki fog alakítani a kínálati és a keresleti oldal lehető legjobb összehangolása érdekében.

A Bizottság kész arra, hogy a védelem területén eddig példa nélküli mértékben elkötelezze magát a tagállamok támogatására. A védelmi unió kiépítése érdekében ki fogja aknázni az uniós eszközökben – többek között az uniós finanszírozásban – rejlő lehetőségeket és élni fog a Szerződések teljes eszköztárával.

E bizottsági közlemény elfogadása azonban csupán az első lépés. Az európai védelmi cselekvési tervben rejlő lehetőségek maradéktalan kiaknázásához nélkülözhetetlen, hogy a tagállamok és az uniós intézmények határozottan támogassák a tervet. Az Európai Bizottság el fogja indítani az e dokumentum szerinti ambiciózus intézkedések végrehajtását. A többi uniós intézménnyel folytatott kiegészítő megbeszélések alapján a Bizottság arra is kész, hogy elősegítse az Európai Védelmi Alap végrehajtását.

A tagállamok és az intézmények között létrejött erőteljes és közös elkötelezettségre építve az európai védelmi cselekvési terv gyökeres változást hozhat az európai védelmi együttműködés szorosabbra fűzésében és előmozdíthatja a tagállamok közötti nagyobb szolidaritást.

⁷¹ Lásd a Külügyek Tanácsának 2016. november 14-i következtetéseit.